

**Svar på fråga 2023/24:569 av Katarina Luhr (MP)
Förtydligande av svar om PFAS**

Katarina Luhr har frågat mig vilka åtgärder jag, inom mitt ansvarsområde, tänker vidta för att förhindra att PFAS-halterna ska överskridas i vår mat och i vårt vatten.

Eftersom detta är ett svar på en följdfråga till den nyligen besvarade frågan 2023/24:496 Åtgärder mot PFAS av Katarina Luhr är svaret delvis det samma som svaret på den frågan.

Regeringens arbete med att skydda det svenska folket från exponering för PFAS-ämnen sker längs två parallella spår. Dels genom att försöka begränsa fortsatt spridning, dels genom att på bästa sätt hantera konsekvenserna av tidigare spridning. I det senare arbetet ingår att hantera de risker för folkhälsan som följer av PFAS-ämnenas närvaro i livsmedelskedjan. Arbetet med att begränsa fortsatt spridning faller under klimat- och miljöministerns ansvarsområde medan det senare arbetet, i den del som gäller livsmedelskedjan, faller inom mitt ansvarsområde.

För att skydda konsumenternas hälsa finns gränsvärden för PFAS i livsmedel, inklusive dricksvatten. Livsmedelsverket har sedan 2014 haft nationella åtgärdsgränser för PFAS i dricksvatten. Myndigheten beslutade i november 2022 om nya dricksvattenföreskrifter med anledning av Europaparlamentets och rådets direktiv om kvalitet på dricksvatten. Direktivet fastställer bland annat minimikrav för högsta tillåtna mängd PFAS-ämnen i dricksvatten. Livsmedelsverket har valt att sätta ett så strängt gränsvärde för dricksvatten som det är möjligt att göra. Det nya gränsvärdet omfattas av en övergångsperiod och ska börja tillämpas den 1 januari 2026. Sedan den 1 januari 2023 har EU även gemensamma gränsvärden för PFAS-ämnen i flera olika animaliska livsmedel. De nya gränsvärdena för PFAS i dricksvatten och livsmedel grundar sig på den riskvärdering av PFAS som Europeiska myndigheten för livsmedelssäkerhet publicerade 2020 och motsvarar det senaste kunskapsläget.

Livsmedelslagstiftningen är utformad på så sätt att det är livsmedelsproducenterna som är ansvariga för att se till att de livsmedel som de släpper ut på marknaden uppfyller lagstiftningens krav, inklusive gällande gränsvärden för främmande ämnen, bland annat PFAS. Myndigheterna kontrollerar sedan att lagstiftningen efterlevs. Livsmedelsverket leder och samordnar kontrollen medan de kommunala tillsynsmyndigheterna har ansvar för den offentliga kontrollen i sin kommun, med undantag av större livsmedelsindustrier,

äggpackerier och mejerier, fiskproduktanläggningar, vissa dryckestillverkare, livsmedelshantering på tåg och flyg samt slakterier och vilthanteringsanläggningar. Livsmedelsverket leder och genomför också Sveriges nationella provtagningsprogram på livsmedel.

Under 2024 kommer Livsmedelsverket, i samarbete med Länsstyrelsen i Jönköpings län, bland annat att genomföra provtagning av kräftor i Vättern för analys av PFAS. Detta görs inom ramen för det EU-gemensamma provtagningsprogrammet för kontaminanter. Om halter över gränsvärdena påträffas ska de provtagna partierna tas bort från marknaden och orsakerna till de förhöjda halterna undersökas.

Stockholm den 14 februari 2024

Peter Kullgren